

PUBLIKACIJA GODINE

RADIĆ, N. (2012): Pusen i petokraka. Zbirka slika druga predsednika.

IZDAVAČ: GALERIJA MATICE SRPSKE, Novi Sad.

OBRAZLOŽENJE

Publikaciju PUSEN I PETOKRAKA, ZBIRKA SLIKA DRUGA PREDSEDNIKA, autora Nenada Radića, profesora Filozofskog fakulteta u Beogradu, izdala je GALERIJA MATICE SRPSKE povodom izložbe ZBIRKA SLIKA DRUGA PREDSEDNIKA koja je premijerno bila postavljena u ovoj instituciji, a čiji je autor takođe bio Nenad Radić.

Knjiga je nastala na osnovu višegodišnjih naučnih istraživanja Likovne zbirke Josipa Broza Tita i kolekcije koja se nekada nalazila u njegovoj Rezidenciji u Užičkoj ulici broj 15, kao i dokumenata u Arhivu Jugoslavije i Muzeju istorije Jugoslavije.

Publikacija je koncipirana kao vodič za imaginarnu šetnju kroz Rezidenciju, sa zastajanjem pred određenim slikama odabranim kao najznačajnije, ili najrečitije, za razumevanje ukusa, motiva i ambicija kolekcionara. Kroz prikaz ovih slika pokazane su tematske i stilske sklonosti Josipa Broza, ali i model vladarske kolekcije po kome je Zbirka 'druga predsednika' nastajala.

Međutim, to nije samo jednostavni i jednostrani prikaz kolekcije kao skupa umetničkih dela, već je i njena interpretacija u funkciji pokazivanja Titove moći, ali i njegove ličnosti, kao i prostora u kome se svojevremeno nalazila. Tako su opisi pojedinih dela dopunjeni analizom arhivske građe i podacima o raznim događajima, prostorno ili vremenski direktno ili indirektno vezanim za slike, ili o onim događajima koji su se odvijali u „prisustvu“, ili „pred očima“ određenih slika. Na taj način dat je i istorijski okvir u kome je kolekcija nastajala, kao i uslovi i situacije koji su vodili njenom upotpunjavanju. Opisi tema pojedinih slika povezani su i sa prikazom nekih karakternih osobina kolekcionara, ili njegovih sklonosti u javnom, političkom ili privatnom životu. I sam prvi deo naslova „PUSEN I PETOKRAKA“, simbolično ističe karakter i sadržaj Zbirke, između ponude vrhunskih umetničkih dela tzv. građanske epohe i simbola komunizma.

Prema rečima Simone Čupić (Filozofski fakultet, Beograd), jednog od recenzenata, knjiga predstavlja sveobuhvatnu istoriju i analizu zbirke Josipa Broza, kao i pojedinačnih likovnih dela u kontekstu istorije kolekcionarstva, kao i da su tu primenom jasno postavljenog kritičkog stava pomerene granice u pogledu metodologije i interpretacije, i ponuđen novi pristup tumačenju karaktera Zbirke.

Lidija Merenik (Filozofski fakultet, Beograd), takođe jedan od recenzenata, smatra da je knjiga izuzetni doprinos istorijsko-umetničkoj i muzeološkoj rekonstrukciji i interpretaciji jedne zaboravljene i zapuštene, ali dragocene umetničke Zbirke, kao i razmatranju identiteta kolekcije Josipa Broza i njega kao kolekcionara umetničkih dela.

Publikacija je obima 173 stranice, veličine 21x24 *cm*, u mekom povezu, sa tekstom na srpskom jeziku štampanom ćirilicom, bogato ilustrovana fotografijama slika u boji i dokumentarnim crno-belim fotografijama, primereno jednostavnog i elegantnog dizajna.

Tekst je napisan stručno, ali nadahnuto i šarmantno, lepim odnegovanim jezikom i stilom, tako da je ne samo pristupačan i razumljiv, već je i zanimljiv i za širu publiku.

Nakon uvodnog poglavlja sa naslovom PO(NE)STAJANJE, sledi poglavlje: ZBIRKA JOSIPA BROZA TITA IZMEĐU VIDLJIVOG I NEVIDLJIVOG, u kome su dati ranija sistematizacija kolekcije i pristup i shvatanja za formiranje nove sistematizacije, i istorijat i model njenog nastanka. Zatim sledi poglavlje ŠETNJA KROZ ZBIRKU U UŽIČKOJ ULICI BROJ 15, u kome su prikazani tipologija i analiza umetničkih dela, sistematizovana na osnovu rasporeda u enterijeru Rezidencije, sa simboličnim značenjem tema za kolekcionara. Raspravni deo knjige završava se poglavljem *SENEX PUERILIS* u kome se između ostalog navodi način odabira slika prema nameni prostorija i objašnjava kolekcionarski tip Josipa Broza.

U kataloškom delu su, opet po principu rasporeda u Rezidenciji, navedene sve slike, sa uobičajenim podacima kao što su: autor i naziv slike, tehnika, dimenzije i inventarski broj, a dati su i osnovni podaci o umetnicima koji su ih naslikali. Literatura obuhvata 64 jedinice, a knjiga se završava izvodom na engleskom jeziku.

Izdavanjem ove publikacije izuzetnog kvaliteta GALERIJA MATICE SRPSKE učinila je dostupnom jednu vrednu umetničku kolekciju, i to ne samo naučnoj i muzejskoj, već i široj javnosti. Potvrdila je takođe da su rezultati naučnog, visoko stručnog i dobro organizovanog rada najbolji put za predstavljanje nacionalne kulturne baštine i razvoj savremene muzeološke prakse. Pored toga, što je možda još značajnije, ukazala je, ili bolje reći podsetila na stalnu potrebu proučavanja i predstavljanja, ali i zaštite nacionalne kulturne baštine.

Olja Vasić
Predsednik
Komisije za dodeljivanje Nagrade

Beograd, 26.04.2013.